

A VÉGREHAJTÓI IRODA KÁRTÉRÍTÉSI FELELŐSSÉGE

A végrehajtó működése körében illetőleg az eljárása során okozott kár megtérítéséért a kártérítési felelősség minden esetben - így akkor is, ha végrehajtói iroda tagjaként fejt ki tevékenységét – a végrehajtót terheli /Vht.236. § (1) bekezdés, Ptk.349. § (1) bekezdés/.

A felperes a végrehajtó irodával szemben fenntartott pontosított keresetében elsődlegesen közigazgatási jogkörben okozott kár, másodlagosan jogalap nélküli gazdagodás, harmadlagosan tartozás jogcímén kérte az alperes 7.442.970.-Ft és járulécai megfizetésére kötelezését. Követelését arra alapította, hogy a folyamatban volt végrehajtási eljárás során a végrehajtó a végrehajtási ügyérték mértékét jogszabálysértően határozta meg, a végrehajtási jutalék felszámításának jogszabályi feltételei nem álltak fenn, továbbá jogsértően alkalmazott a felperessel szemben azonnali beszédési megbízást a törvényben rögzített bírósági út igénybevétele helyett.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Elsődlegesen arra hivatkozott, hogy nem a végrehajtó iroda, hanem a végrehajtó rendelkezik passzív perbeli legitimációval a kártérítési követelés esetében. Utalt arra, hogy a felperes a rendes jogorvoslatot nem vette igénybe, a jutalékkal kapcsolatosan kifejtette, hogy nem végrehajtási eljárásról szólt meg a követelés, a végrehajtó tevékenységével kapcsolatosan pedig kizárólag kártérítés jogcímén lehet igényt érvényesíteni, a másodlagos jogcímek erre nem teremtenek lehetőséget.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletével a keresetet elutasította. Határozata indokolásában megállapította, hogy a felperes a kötelmi adóssal szembeni kölcsöntartozás érvényesítése érdekében végrehajtási záradék útján mind az adós, mind pedig a zálogkötelezettekkel szemben végrehajtási eljárást kezdeményezett, a végrehajtás elrendelésére 2008. szeptember 5-én került sor. A felperesnek a zálogtárgyakon vételi joga állt fenn, annak gyakorlására ellenérték fejében harmadik személyt jelölt ki, aki a vételi jogával élve meg is szerezte az ingatlanok tulajdonjogát. A felperes követelésének megszűntével a végrehajtó díjjegyzékeket állított ki, megállapítva az ügyértéket, a munkadíjat, a költségátalányt, a behajtási jutalékot, az egyéb költségeket. A díjjegyzékeket kézbesítette a felperesnek, majd jegyzőkönyvben állapította meg azok jogerőre emelkedését. A Tatai Városi Bíróság a felperes díjjegyzékkel és jegyzőkönyvekkel kapcsolatos végrehajtási kifogását elkészettségre hivatkozással elutasította, a határozatokat a Komárom-Esztergom Megyei Bíróság helybenhagyta.

A díjjegyzékek jogerőre emelkedését megállapító jegyzőkönyvbe foglalt fizetési felhívásnak a felperes nem tett eleget, így a bírósági végrehajtó a 7.442.970.-Ft tartozást azonnali beszédési megbízással hajtotta be a felperestől.

Az elsőfokú bíróság a Vht.236. § (1) bekezdésére, valamint a 254/A. § (1) bekezdésére hivatkozással úgy foglalt állást, hogy a végrehajtó irodának a felperesi követelés tekintetében nincs alperesi perbeli legitimációja, a működési körében, illetőleg eljárása során okozott kár megtérítéséért ugyanis nem a végrehajtó iroda, hanem a végrehajtó felel. Az iroda csupán a végrehajtói tevékenység elősegítésére létrehozott szervezet.

Mindemellett rámutatott arra is, hogy a kártérítési felelősségnek a Ptk.349. § (1) bekezdésében foglalt feltételei sem állnak fenn, hiszen az elkésettség miatt elutasításra került végrehajtási kifogásokat úgy kell értékelni, hogy a végrehajtó intézkedése elleni rendes - a kár elhárítására alkalmas - jogorvoslatot a felperes nem vette igénybe, kifogást nem terjesztett elő. A végrehajtási kifogás jelentette volna a rendes és egyben egyetlen jogorvoslati lehetőséget a végrehajtó intézkedésével szemben.

Rendes jogorvoslat hiányában a végrehajtási költség visszafizetését jogszerűen a felperes sem elszámolásra irányuló perben, sem kártérítés jogcímén, sem jogalap nélküli gazdagodás jogcímén nem érvényesítheti (EBH.1999, Legfelsőbb Bíróság Pk.42. állásfoglalás, G.1789/2008. elvi határozat.)

Ugyancsak alaptalannak ítélte a felperesi keresetet a Ptk.339. §-ban foglalt feltételek hiányára figyelemmel is, megállapítva, hogy a végrehajtó a Vht. és a díjszabásról szóló rendelet szabályait betartva járt el. A Vht.254. § (4) bekezdése szerint jár a jutalék a végrehajtónak függetlenül attól, hogy a teljesítés a végrehajtóhoz vagy a végrehajtást kérőhöz, pénzben vagy természetben történt. A 14/1994.(IX.08.) IM. rendelet 1. § (1) bekezdése és 18. §-a szerint is jár a jutalék a végrehajtónak. A perbeli végrehajtási eljárások azzal, hogy a felperes az opciós jogával élt, megszűntek. A végrehajtó jogszerűen állította ki a díjjegyzéket, melyet a végrehajtást kérő részére kézbesített.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a felperes alaptalanul hivatkozott a Vht.41. § (1) bekezdésére, ugyanis a perbeli esetben legfeljebb a 40. § (1) bekezdése, ily módon a 34. § (5) bekezdése alkalmazandó. A Vht.41. § (1), (2) és (3) bekezdésében foglalt eljárás fel sem merült a perbeli esetben, hisz az adósok nem valószínűsítették okirattal, hogy a követelés alaptalan, azt már teljesítették vagy egyébként megszűnt, így a végrehajtó a 34. § (5) és 40. § (1) bekezdése alapján jogszerűen érvényesítette azonnali beszedés útján a jogerős díjjegyzékben foglalt és a felperes által felhívás ellenére meg nem fizetett végrehajtási költséget.

A felperes fellebbezésében elsődlegesen az ítélet kereset szerinti megváltoztatását, másodlagosan a hatályon kívül helyezését kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat és az irányadó jogszabályokat tévesen értelmezte.

Téves az az ítéleti álláspont, hogy az alperes perbeli legitimációja a felperesi követelések tekintetében hiányzik. A Vht.236. §-ban meghatározott felelősség ugyanis az önálló jogi személyiséggel rendelkező szervezetet terheli. Utalt arra, hogy a végrehajtási eljárás költségei is a végrehajtó iroda számlájára folynak be. Végrehajtó iroda létesítése esetén a Vht.236. §-ában meghatározott kártérítési felelősség az irodát terheli csakúgy, mint a jogalap nélküli gazdagodás visszatérítése iránti másodlagos igény. Ez is csak a ténylegesen gazdagodó irodával szemben érvényesíthető.

A felperes kiemelte, hogy a Vht.34. § (5) bekezdése, a 40. § (1) bekezdése, valamint a 41. § (3) bekezdése rendelkezései kizárólag egymásra tekintettel alkalmazhatóak. A 40. § (1) bekezdése értelmében a végrehajtást kérő köteles a követelés megszűnését és csökkenését bejelenteni a végrehajtónak és köteles a végrehajtó felhívásának megfelelően a 34. § (5) bekezdése szerinti költségeket megfizetni. A Vht.41. § (3) bekezdése értelmében ha a végrehajtást kérő elmulasztotta a nyilatkozatot vagy az adós állítását elismerte, de a felhívásban megjelölt összegeket nem fizette meg, úgy a végrehajtó az ügyet a végrehajtást foganatosító bírósághoz terjeszti be. Ezután a

bíróság végzéssel kötelezi a végrehajtást kérőt a 34. § (5) bekezdésében említett összegek megfizetésére.

Megállapítható tehát, hogy a végrehajtónak az ügyet be kellett volna terjesztenie a foganatosító bíróság részére és kizárólag a bíróság lett volna jogosult arra, hogy a végrehajtási költségek megfizetésére kötelezze a végrehajtást kérőt. Csupán ezen jogerős végzés alapján lett volna köteles a költségek megfizetésére a végrehajtást kérő, a végrehajtó pedig csak ezután lett volna jogosult a végrehajtást kérővel szemben végrehajtási cselekményt foganatosítani. A végrehajtó nem terjesztett elő a költségviselés megállapítására irányuló kérelmet a bíróságnál, emiatt a bíróság e tárgyban alakszerű határozatot nem hozhatott, így a felperes elesett az esetleges jogsértő végzéssel szembeni jogorvoslati jog gyakorlásának lehetőségétől. Az elsőfokú ítéletben írtakkal szemben a végrehajtást kérőnek nem kizárólagosan a díjjegyzékkel szembeni végrehajtási kifogás, hanem a foganatosító bíróság végzésével szembeni fellebbezés is jogorvoslati lehetőségként áll rendelkezésére. Ezzel azonban az alperes törvénysértő intézkedése miatt nem élhetett. Ennek hiányát azonban a felperesre nem lehet terhelni.

Kifejtette azt is, hogy a Ptk.349. § (1) bekezdésében hivatkozott jogorvoslat csak bekövetkezett kár esetén értelmezhető. A kár bekövetkezte ugyanakkor nem a díjjegyzékek közléséhez, hanem a követelés felperessel szemben való tényleges érvényesítéséhez kapcsolódott. A bíróság által hivatkozott jogesetek csupán akkor lennének irányadók, ha a felperest nem korlátozta volna az alperes a jogorvoslati jogosultságában.

Ezen túlmenően a felperes fenntartotta azon álláspontját, hogy amennyiben az államigazgatási jogkörben okozott kár iránti kérelme nem állna fenn, úgy a jogalap nélküli gazdagodás jogcímén megállapítható az alperes felelőssége, ugyanis az alperesnek csupán a jogszabályban meghatározott módon megállapított és annak megfelelő mértékű végrehajtási költségekre vonatkozóan volt jogalapja, ezt meghaladóan nem. Önmagában a jogerős díjjegyzék nem szolgált a vagyoni előny érvényesítésének jogalapjául. Az alperes a végrehajtási ügyértéket jogsértően, nem a Vht.31/E. § (4) bekezdése alapján határozta meg, a Vht.41. § (3) bekezdésében foglaltak mellőzésével alkalmazott azonnali beszédési megbízást, ezáltal a felperes jogorvoslati jogát korlátozta, továbbá a Vht.254. § (4) bekezdését sértve számított fel végrehajtási jutalékot, holott a végrehajtási eljárás befejezése sem egészben, sem részben nem tekinthető eredményesnek, a követelés megszűnése nem hozható összefüggésbe a végrehajtási eljárással. A megtérülés a végrehajtási eljárástól függetlenül, azon kívül következett be, mégpedig a felperest megillető opciós jog révén. Tehát az adós és a végrehajtó személyétől függetlenül került sor a követelés megtérülésére. Utalt arra, hogy ugyanezen jogértelmezést foglalt el egy másik végrehajtási ügyben dr. Kovássy Szabolcs önálló bírósági végrehajtó az ugyanezen követelés iránt folytatott másik eljárása során.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az ítélet helyes indokai alapján való helybenhagyását kérte. Mindenben fenntartotta az elsőfokú eljárás során részletesen kifejtett jogi álláspontját.

A felperes fellebbezése az alábbiak szerint nem megalapozott.

A végrehajtó törvénysértő intézkedésére, eljárására hivatkozva a Ptk.349.§-ára alapított kártérítés iránti kereseti kérelem elbírálása során mindenekelőtt a bíróságnak a perben a felperes által alperesként megjelölt végrehajtói iroda passzív perbeli legitimációjának kérdésében kellett határoznia. Az e körben elfoglalt elsőfokú ítéleti álláspont maradéktalanul helytálló és az általa felhívott jogszabályi rendelkezések helyes alkalmazásán alapszik. A Vht.236. § (1) bekezdése értelmében a Ptk.349.§ (1) bekezdése alapján előterjesztett kártérítési követelés a végrehajtóval szemben érvényesíthető. A végrehajtói iroda a Vht.254/A. § (1) bekezdése értelmében csupán az önálló bírósági végrehajtói tevékenység végzésének elősegítésére alapított, mégpedig jogi személyiséggel rendelkező szervezet. A végrehajtói irodát, mint jogintézményt a jelenlegi magyar jogrendszerben a 2000. évi CXXXVI. törvény 131. §-a vezette be. A törvény ezen §-ához fűződő miniszteri indokolás szerint a társas formában történő működés „természetesen nem érinti a végrehajtói tevékenység – mint állami jogalkalmazó tevékenység – hatósági jellegét és ennek megfelelően a végrehajtóknak az általuk lefolytatott eljárással kapcsolatos személyes fegyelmi és kártérítési felelősségét”. A jogalkotói szándékot tükröző miniszteri indokolás és Vht.236. § (1) bekezdésének elsődleges nyelvtani jelentése kétséget kizáróan megalapozza az elsőfokú bíróság jogi álláspontját: a végrehajtó működése körében, illetőleg az eljárása során okozott kár megtérítéséért a Ptk.349. § (1) bekezdés szerinti kártérítési felelősség minden esetben - így akkor is, ha végrehajtói iroda tagjaként fejt ki tevékenységét – a végrehajtót terheli. Ettől eltérő jogértelmezésre alappal csupán az szolgálhatna, ha a Vht. (vagy más jogszabály) kifejezetten a végrehajtói iroda felelősségéről rendelkezne.

A kifejtettekre figyelemmel az elsőfokú bíróság a felperes téves jogi álláspontjával szemben helytállóan foglalt állást akként, hogy a perben az alperesnek a felperes kártérítési követelése tekintetében nincs passzív perbeli legitimációja. Ez a körülmény a kártérítési kereset ítélettel való elutasítását önmagában megalapozza.

Helytálló az az elsőfokú bíróság által elfoglalt jogi álláspont, mely szerint a felperes által a perben érvényesített követelés a végrehajtói irodával szemben sem jogalap nélküli gazdagodás, sem pedig egyéb kötelmi jogcímen, azaz tartozás elszámolására hivatkozással sem érvényesíthető alappal. A végrehajtó a végrehajtási eljárás során az irányadó jogszabályi rendelkezések keretei között, az azok által meghatározott módon és eljárási rendben köteles eljárni. A felperes által sérelmezett végrehajtói magatartás, tevékenység (díjjegyzék nem megfelelő kiállítása, az abban foglalt követelés azonnali beszédési megbízás útján való érvényesítése, a költségek viselésére irányuló döntés meghozatalának módja) közhatalom gyakorlása során kifejtett szervező-intézkedő tevékenységnek vagy mulasztásnak (PK.42. számú állásfoglalás), az állami jogalkalmazó tevékenység keretei között kifejtett magatartásnak minősül. Az ilyen jellegű, tehát hatósági tevékenység keretei közé tartozó végrehajtói intézkedésekre alapított, jogsértésre hivatkozással érvényesített követelés érvényesítésének feltételeit a Ptk.339. §-ában és a 349. §-ában foglalt rendelkezések együttesen teremtik meg. A végrehajtó által a közhatalmi tevékenysége során kifejtett jogsértő magatartásra, mint

ténybeli alapra hivatkozással más jogcímen (sem a jogalap nélküli gazdagodás, sem pedig „tartozás”, illetve „elszámolás” jogcímén) nem lehet követelést érvényesíteni. Erre figyelemmel nem megalapozott a felperesnek a végrehajtói irodával szemben – de a végrehajtó jogsértő hatósági eljárására hivatkozással – előterjesztett másodlagos és harmadlagos jogcím alapján érvényesített keresete sem, ezért az elsőfokú bíróságnak a keresetet elutasító ítéleti döntése helyes. A kereset elbírálásához szükségtelen a kártérítési felelősség Ptk.349. § (1) bekezdésében meghatározott speciális és a Ptk.339. § (1) bekezdésében meghatározott általános feltételek fennállásának érdemi vizsgálata, ezért az ítélőtábla az elsőfokú ítélet indokolásának ezirányú okfejtését mellőzve, az ítéletet a Pp.253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Győri Ítélőtábla Pf.III.20.043/2013/4. szám